

Sygn. akt II Ca 101/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera (spr.) SSO Alina Gąsior
Protokolant	stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa I. K.

przeciwko (...) Bank (...) w M.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim

z dnia 20 kwietnia 2017 roku, sygn. akt I C 1316/15

1. oddala apelację,

2. nie obciąża powódki obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSO Dariusz Mizera SSO Alina Gąsior

Sygn. akt II Ca 101/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017r. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim po rozpoznaniu sprawy z powództwa I. K. przeciwko (...) Bankowi (...) w M. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności oddalił powództwo i . odstąpił od obciążania powódki I. K. obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz powoda.

Podstawą rozstrzygnięcia były przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

Nakazem zapłaty z dnia 8 czerwca 2007 roku wydanym w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygn. akt I Nc 78/07, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim nakazał pozwanym I. K. i M. K., aby zapłacili solidarnie na rzecz

powoda (...) Banku (...) w M. kwotę 7.965,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 marca 2007 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.317,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.200,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Nakaz zapłaty doręczony został pozwanej I. K. w trybie art. 139 k.p.c. Nakaz niniejszy na wniosek wierzyciela opatrzone klauzulą wykonalności w dniu 10 sierpnia 2007 roku. W oparciu o przedmiotowy tytuł wykonawczy przeciwko I. K. prowadzone było z wniosku (...) Banku Spółdzielczego w M. postępowanie egzekucyjne.

Prokuratura Rejonowa w Tomaszowie Mazowieckim nadzorowała postępowanie w sprawie doprowadzenia w dniu 16 sierpnia 2006 roku w nieustalonym miejscu (...) Bank (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przy zawieraniu umowy kredytowej nr (...) przez osobę posługującą się danymi osobowymi I. K. oraz podrobienia podpisu I. K. na umowie tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. W toku prowadzonego dochodzenia przeprowadzono badanie grafologiczne, które wykluczyło powódkę I. K. jako autorkę podpisu na umowie kredytowej, jednak nie wykazało katagorycznie autora podpisu. Wobec niewykrycia sprawcy postępowanie niniejsze zostało umorzone postanowieniem z dnia 26 listopada 2012 roku.

Wobec ustaleń poczynionych w toku dochodzenia prowadzonego pod sygn. akt 1 Ds 1043/12, I. K. złożyła w dniu 28 sierpnia 2013 roku skargę o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt I Nc 78/07 zakończonego wydaniem w dniu 8 czerwca 2007 roku nakazu zapłaty. Postanowieniem z dnia 11 września 2014 roku Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim odrzucił skargę I. K. uznając, iż została ona wniesiona po upływie przepisanej terminu.

Mając takie ustalenia Sąd zważył, iż stosownie do treści art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1. przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo, gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;
2. po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy' niedopuszczalne;
3. małżonek, przeciwko któremu Sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

W rozpoznawanej sprawie powódka I. K. zaprzeczyła obowiązkowi spełnienia na rzecz wierzyciela świadczenia pieniężnego określonego w tytule egzekucyjnym. Zdaniem powódki zdarzeniem przesądzającym o zasadności żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności jest okoliczność, że nie zawierała ona umowy stanowiącej podstawę roszczenia uwzględnionego w postępowaniu prowadzonym przed tut. sądem w sprawie o sygn. akt I Nc 78/07, albowiem jak wynika z ustaleń poczynionych w toku dochodzenia prowadzonego przez KPP w T. w sprawie o sygn. I Ds 1043/12, podpis na umowie kredytowej stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia w sprawie o sygn. I Nc 78/07 został sfalszowany.

W piśmiennictwie od dawna zwraca się uwagę, że należy odróżniać sytuację, gdy tytuł egzekucyjny korzysta z powagi rzeczy osądzonej (np. orzeczenia sądu oraz orzeczenia zrównane z nim pod względem skutków, np. wyrok sądu polubownego - por. uwagi do art. 776 i nast.) oraz gdy tytuł ten takiej cechy nie posiada. Brzmienie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. ustalone od 5 lutego 2005 roku sankcjonuje utrwalone poglądy doktryny i orzecznictwa. Powództwo opozycyjne oparte na omawianej podstawie, jest dopuszczalne, o ile nie występują przeszkody w postaci niedopuszczalności drogi sądowej, powagi rzeczy osądzonej lub zawisłości sporu. Dłużnik nie może w drodze tego powództwa zmierzać do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny, ale może przeczyć treści innych tytułów egzekucyjnych, których nie chroni prawomocność materialna (res iudicata) czy zawisłość sporu (lis pendens), między innymi ugody sądowej, ugody zawartej przed sądem polubownym, aktu notarialnego, bankowego

tytułu egzekucyjnego. Jakkolwiek twierdzenia powódki Trency K., związane ze sfalszowaniem jej podpisu na umowie stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia w sprawie o sygn. I Nc 78/07, w świetle zgromadzonych dowodów, nie budzą wątpliwości, to stwierdzić należy, że okoliczność ta nie mieści się w katalogu przesłanek uzasadniających pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Podnosząc powyższą kwestię I. K. nie zaprzecza bowiem zdarzeniom, na których oparto klauzulę wykonalności, lecz w istocie kwestionuje zasadność wydania nakazu zapłaty i stwierdzonego w nim obowiązku świadczenia na rzecz pozwanego. Tymczasem konstrukcja omówionego wyżej przepisu art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. wyklucza taką możliwość w odniesieniu do tytułów egzekucyjnych pochodzących od Sądu. Przepis ten stanowi wprost, iż kwestionować istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym można tylko w odniesieniu do tytułów nie pochodzących od sądu. Przepis ten nie wchodzi w rachubę, kiedy tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu, gdyż rozpatrywaniu zdarzenia sprzed powstania tego tytułu stoi na przeszkodzie powaga rzeczy osądzonej.

Zważywszy zatem, że kwestionowany przez powódkę tytuł egzekucyjny stanowi orzeczenie sądu, korzysta z powagi rzeczy osądzonej, zatem próba wyeliminowania go z obrotu prawnego w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego i na podstawie okoliczności przytoczonych w pozwie nie może być skuteczna. Okoliczności te są bowiem równoznaczne z żądaniem ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy, czemu wskazana powaga rzeczy osądzonej stoi na przeszkodzie.

Powództwo przeciwegzekucyjne oparte na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. pozwala natomiast na pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wyłącznie

w sytuacjach, gdy zdarzenia, w skutek których zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane następują po zamknięciu rozprawy. Do zdarzeń, wskutek których zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane, wypada zaliczyć przede wszystkim wykonanie zobowiązania (art. 450 k.c.), a także wydanie wyroku na korzyść jednego z dłużników solidarnych, uwzględniającego zarzuty wspólne wszystkim dłużnikom solidarnym (art. 375 § 2 k.c.), świadczenie w miejsce wykonania (datio in solutum — art. 453 k.c.), niemożliwość świadczenia będąca skutkiem okoliczności za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 475 k.c.) potrącenie (art. 498 k.c.) odnowienie (art. 506 k.c.), zwolnienie dłużnika z długu przez wierzyciela (art. 508 k.c.). Powoływana przez powódkę okoliczność stwierdzenia sfalszowania jej podpisu na umowie z pewnością nie jest okolicznością, w skutek której zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Nadto okoliczność na którą powołuje się I. K. zaistniała przed wydaniem tytułu egzekucyjnego, a zatem nie może być podstawą żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Z przytoczonych względów zważywszy, że powództwo jest nieuzasadnione, w oparciu o powołane przepisy orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o treści art. 102 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

W judykaturze przyjmuje się, iż przepis art. 102 k.p.c. nie może być wykładany rozszerzająco i wyklucza uogólnienie, a może być stosowany w zależności od konkretnego przypadku. Ustawodawca przyznaje bowiem sądowi pewną swobodę w zasądzeniu kosztów procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik procesu sprzeciwiają się względy słuszności, co właśnie wyraża się stwierdzeniem, że w przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów lub nie obciążać jej w ogóle kosztami. Ocena Sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym stanowi art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrecyjny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa. Nadto jak zważył Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w postanowieniu z dnia 29 czerwca 2012 roku I ACA 961/12, podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c. należy poszukiwać w konkretnych okolicznościach sprawy, przekonujących o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne. Należą do nich fakty związane z samym procesem, jak i leżące poza nim, w szczególności dotyczące sytuacji życiowej, stanu majątkowego stron, które powinny być oceniane pod

kątem zasad współżycia społecznego, w świetle których uzasadniona jest ocena, że zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony. Sam stan majątkowy strony nie stanowi przy tym okoliczności wyłącznie decydującej o zastosowaniu normy z art. 102 k.p.c. O ile bowiem stan majątkowy może uzasadniać zwolnienie strony od kosztów sądowych w całości lub w części, co wiąże się z zagwarantowaniem jej prawa do sądu, to strona prowadząc proces powinna liczyć się z ewentualnym obowiązkiem pokrycia kosztów obrony strony przeciwnej.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd doszedł do wniosku, iż sytuacja powódki uzasadnia zastosowanie wobec niej normy z art. 102 k.p.c. Niewątpliwie bowiem I. K. wytaczając niniejszy proces była przekonana o zasadności swoich roszczeń, mając na względzie wyniki przeprowadzonego postępowania przygotowawczego oraz wnioski przeprowadzonej tam ekspertyzy grafologicznej. Jakkolwiek okoliczność ta była irrelevantna dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, jednak nie mogła pozostać obojętna z punktu widzenia rozstrzygnięcia o kosztach. Sąd doszedł do wniosku, że konieczność uiszczenia przez pozwaną kosztów postępowania byłaby sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i słuszności i dlatego orzeczono jak w punkcie drugim sentencji wyroku.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożyła powódka zaskarżając wyrok w całości.

Choć wprost nie wyartykułowała swoich zarzutów to w istocie zarzuciła naruszenie art. 840§ 1 pkt 1 k.p.c. wobec jego niezastosowania. W ocenie skarżącej w toku niniejszego procesu powódka przeczy zdarzeniom na których oparto nadanie klauzuli wykonalności albowiem zaprzecza jakoby kiedykolwiek zaciągała zobowiązania u pozwanego.

Reasumując powódka domagała się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik pozwanego wnosił o jej oddalenie i zasądzenie kosztów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powódki jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne czyniąc je podstawą swojego rozstrzygnięcia.

Apelacja powódki w zasadzie nie przytacza żadnych nowych argumentów na poparcie powództwa bazuje bowiem na dotychczasowych twierdzeniach które rozważał już Sąd Rejonowy. Sąd Okręgowy w pełni podziela wyczerpujące rozważania Sądu Rejonowego w tym zakresie. Powódka natomiast uporcezywie twierdzi, iż nie jest zobowiązana bo nie zaciągała pożyczki, a zatem w jej ocenie w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności próbuje zarzucać błędy w ustaleniach faktycznych sądu które legły u podstaw wydania prawomocnego nakazu zapłaty.

Zgodnie z art. 353² k.p.c. do nakazów zapłaty stosuje się odpowiednio przepisy o wyrokach jeżeli kodeks nie stanowi inaczej.

Słusznie Sąd Rejonowy wskazuje w motywach zaskarżonego wyroku, iż konstrukcja przepisu art. 840§ 1 pkt 1 k.p.c. wyklucza możliwość kwestionowania obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym który pochodzi od sądu. W takiej sytuacji niemożliwym jest ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy która została już uprzednio prawomocnie osądzona, a tego w istocie domaga się powódka. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 kwietnia 2016r. I ACa 27/16 baza Legalis, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 stycznia 2014r. I ACa 1236/13 , baza Legalis)

Tymczasem nakaz zapłaty z dnia 8 czerwca 2007r. jest prawomocny i korzysta z powagi rzeczy osądzonej. Z mocy art. 365 § 1 k.p.c. prawomocne orzeczenia sądowe wiążą nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz także inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach przewidzianych w ustawie także inne osoby. Kwestionowanie treści takiego orzeczenia w ramach powództwa przeciwegzekucyjnego jest zatem niedopuszczalne.

Skarga o wznowienie postępowania przysługująca pod prawomocnych orzeczeń została odrzucona z uwagi na uchybienia proceduralne po stronie powódki.

Poruszając się zatem w ramach zarzutów przytoczonych przez powódkę w pozwie (por. art. 843§ 3 k.p.c.) stwierdzić należy, iż brak podstaw do uwzględnienia powództwa w niniejszej sprawie .

Reasumując apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu, a to na podstawie art. 385 k.p.c.

Mając na uwadze charakter sprawy oraz trudną sytuację powódki Sąd postanowił nie obciążać powódki obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu, a to na podstawie art. 102 k.p.c.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSO Dariusz Mizera SSO Alina Gąsior